

Asia: VN/724/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi asumisneuvonnan tuesta vuosina 2023–2027 annettavasta laista

Asumisneuvonnan nykytila

Millaista asumisneuvontaa toimialueellanne on saatavilla?

-

Mitä tarpeita asumisneuvonnan saatavuuden parantamiseen tai kehittämiseen olisi toimialueellanne?

Asumisneuvonta tulee saada lakisääteiseksi palveluksi ja rahoittaa julkisista varoista. Vain valtion rahoittamana voidaan palvelu saada vakiinnutettua.

Mikä on organisaationne oma rooli asumisneuvonnassa?

Asumisneuvoja kouluttaessamme muistutamme erityisesti vuokraloyhtiöille palveluita tarjoavia asumisneuvoja omakustannusperiaatteesta. Mitä se on ja mihin se vaikuttaa.

Lain tavoitteet

Miten hyvin esitysluonnos onnistuisi arvionne mukaan parantamaan asumisneuvonnan saatavuutta toimialueellanne tai yleisesti?

Lakiluonnoksen tavoitteena on kannustaa kuntia tehostamaan asumisneuvonnan saavutettavuutta kaikille kuntalaisille. Esityksessä ei kuitenkaan suoraan todeta, että palvelu olisi lakisääteistä ja pakollista.

Pidämme välttämättömänä rahoitta myös olemassa olevaa asumisneuvontatoimintaa, vaikka se ei koske kaikkia hallintamuotoja vielä. Edellytksenä rahoitukselle voidaan asettaa laajentamisvaatimus. Mikäli ensisijaisesti vuokraloyhtiöiden käyttämä/ylläpitämä palvelulaajenee kaikkien asumisen hallintaperusteisiin, tulee avustuksen nousta esitetystä 80 % täysimääräiseksi kulujen kattamiseksi.

Miten hyvin esitysluonnos arvionne mukaan onnistuisi edistämään asumisneuvonnan laajentamista kaikkiin asukkaisiin asunnon hallintaperusteesta riippumatta?

Laki esitys ei itsessään aseta aseta estettä laajentumiselle. Toisaalta se jättää paljon tehtävää kunnille, joiden into asian hoitoon on vaihteleva.

Miten hyvin esitysluonnos arvionne mukaan mahdollistaisi erityisten asukasryhmien (mm. nuoret, maahanmuuttajat) tarpeisiin vastaamisen?

Esityksessä avustusta voivat hakea kunnat, mutta eivät järjestöt, jotka ovat tähänkin asti tarjonneet erityisryhmille palveluja. Asia on ongelmallinen ja saattaa jopa johtaa erityisten asukasryhmien osalta palveluiden heikkenemiseen.

Vaikutukset alueellanne

Millaisia vaikutuksia esityksellä olisi organisaatiossanne järjestettävään asumisneuvontaan tai asumisen ohjaukseen ja sen rahoitukseen?

-Asiakkaidemme näkökulmasta pitää asumisneuvonnan rahoituspitää vähintään nykyisellä tasolla.

Järjestettäisiinkö asumisneuvontaa jatkossa arvionne mukaan (a) kunnan omana työnä vai (b) ostopalveluna (minkä tahojen kanssa)?

Kysymys on mielenkiintoinen, onko erityisesti pienillä kunnilla kiinnostusta tällaisen palvelun tuottamiseen? Pitäisikö tuottajatahon olla suurempi yksikkö kuten hyvinvointialue?

Avustuksen käyttötarkoitukset

Asumisneuvonta Suomessa -selvityksen (2019) mukaan ARA-kantaa koskevat valtionavustukset (0,9 miljoonaa vuosittain) ovat kattaneet 11 % asumisneuvonnan kokonaisrahoituksesta. Vuonna 2022 myönnettävissä on 3 miljoonaa euroa, joka kohdennetaan asumisneuvonnan laajentamiseen ja kehittämiseen. Nyt lausuntokierroksella olevan esitysluonnoksen mukaan vuoden 2023 alusta lähtien myönnettävissä olisi 4 miljoonaa euroa, josta voitaisiin avustusta kohdentaa myös olemassa olevan asumisneuvonnan kuluihin. Kannatatteko tätä ratkaisua vai tulisiko avustusta jatkossakin myöntää vain uuteen asumisneuvontapalveluun ja asumisneuvontapalvelun laajentamiseen tai kehittämiseen? Miksi?

-

Vapaa sana

Mitä muuta haluatte lausua esitysluonnoksesta? Tässä voi myös antaa mahdolliset pykäläkohtaiset kommentit.

Esityksen mukaan laki olisi voimassa viiden vuoden määräajan, jonka aikana ympäristöministeriö toteuttaisi lain toimivuuden arvioinnin. Asumisneuvonnan niin yhteiskunnallisen kuin yksityisen tärkeyden johdosta emme näe määräaikaisuutta tarpeellisenä. Asumisneuvonta tulee turvata lainsäädännössä muutenkin kuin vain väliaikaisesti.

Ehdotuksessa asumisneuvontaa pyritään lisäämään, jotta sitä olisi mahdollisimman monessa kunnassa tarjolla. Katsomme, että neuvonnan pariin tulisi päästä riippumatta yksilön asuinpaikasta ja palvelun tulisi olla maanlaajunen.

Sosiaalipalvelut siirtyvät vuoden 2023 alusta kunnilta hyvinvointialueille. Näkemyksemme mukaan asumisneuvonnan osalta pitää myös tätä vaihtoehtoa harkita, vaikka lakiesityksessä johdonmukaisesti puhtaan vain kunnista.

Asumisneuvonnan rahoituksen osalta näemme ongelmallisena nykyisenkin ratkaisun, jossa rahoituksen suurin erä jää kunnallisille vuokratyöyhtiöille. Tässä yhteydessä on huomattava näiden yhtiöiden vuokranmäärityksessä käytetty omakustannusperiaate. Tämä periaate johtaa siihen, että pienituloisuuden perusteella valitut asukkaat maksavat vuokrassaan ja kuntaverossaan asumisneuvonnan palveluista, joita eivät välttämättä käytä. Tällaiset kulut kuuluvat yhteiskunnalle ja ne tulee kattaa verovaroista, jolloin myös pienituloiset vuokralaiset ottavat kulujen kattamiseen osaa vain kerran.

Viita Anne
Vuokralaiset VKL ry